

Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta
Sosionomikoulutus
Sosionomi (AMK)

Ronja Laamanen ja Anni Udd

Jos vaikka sais vaikuttaa siihen, mitä tehdään kerhossa – Lapsilähtöisyyden lisääminen 4H-kerhotoiminnassa

Opinnäytetyö 2019

Tiivistelmä

Ronja Laamanen, Anni Udd

Jos vaikka sais vaikuttaa siihen, mitä tehdään kerhossa - Lapsilähtöisyyden lisääminen 4H-kerhotoiminnassa, 21 sivua, 6 liitettä

Saimaan ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysala, Lappeenranta

Sosionomi (AMK)

Opinnäytetyö 2019

Ohjaajat: lehtori Outi Kokko-Muhonen, Saimaan ammattikorkeakoulu, toiminnanohjaaja Ville Kallio, Etelä-Saimaan 4H-yhdistys

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa tietoa siitä, kuinka Etelä-Saimaan 4H-kerhojen toimintaa voisi kehittää lapsilähtöisemmäksi Lappeenrannan alueella. Tavoitteena oli osallisuuden vahvistaminen ja lapsilähtöisyyden lisääminen 4H-yhdistyksen toiminnassa.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena selvityksenä yhteistyössä Etelä-Saimaan 4H-yhdistyksen kanssa. Teoreettisen viitekehyksen muodostivat osallisuus, lapsilähtöisyys ja 4H-järjestö. Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua ja haastattelu toteutettiin 4H-kerhoihin osallistuville lapsille. Haastatteluihin osallistui viisi lasta. Haastatteluilla haluttiin saada esiin lasten kokemuksia, ajatuksia ja toiveita kerhotoiminnasta sekä osallisuuden toteutumisesta.

Opinnäytetyössä nousi esiin se, että lasten mielestä kerhoon on mukava tulla. Kerhotoiminnassa mielekkääksi koettiin leikkiminen, askartelu, kaverit ja ulkoilu. Melu, pimeässä ulkoilu sekä ohjatun toiminnan puute koettiin epämieluisaksi. Lapset toivoivat kerhoja, joiden aiheena ovat ulkoleikit, ratsastus ja eläimet, askartelu, leivonta sekä kokkaaminen. Lapset kokivat voivansa päättää mitä kerhossa tehdään joko usein tai joskus. Suurin osa lapsista haluaa vaikuttaa siihen, mitä kerhossa tehdään, joko kertomalla mielipiteensä suoraan tai niin, että sitä kysytään.

Asiasanat: lapsi, osallisuus, lapsilähtöisyys, 4H-järjestö

Abstract

Ronja Laamanen, Anni Udd

Jos vaikka sais vaikuttaa siihen, mitä tehdään kerhossa - Adding child orientation in 4H-club activity, 21 pages, 6 appendices

Saimaa University of Applied Sciences

Health Care and Social Services, Lappeenranta

Degree Programme in Social Services

Bachelor's Thesis 2019

Instructor: Ms Outi Kokko-Muhonen, Senior Lecturer, Saimaa University of Applied Sciences, Mr Ville Kallio, coordinator, Etelä-Saimaa's 4H-society

The purpose of this thesis was to produce information about how Etelä-Saimaa's 4H-club activities could be developed to be more child-oriented in Lappeenranta. The objective was to strengthen participation and add child orientation in the 4H-society.

The thesis was executed as a qualitative research in co-operation with Etelä-Saimaa's 4H-society. The theoretical framework of the thesis covered participation, child orientation and 4H- society. The information was gathered by theme interviews and the interviews were executed for the children who participates in activity of the clubs. Five children participated in the interviews. The purpose of the interviews was to present the children's experiences, thoughts and wishes about the club activities and actualization of the participation.

The results of the research showed that children thought that it was nice to come to the club. Children liked playing, hobby crafts, friends and outdoor activities. Children did not like loud noises, outdoor activities in the dark and lack of activities at the club. Children hoped the clubs would concentrate on activities where you could play outside, ride, hobby craft, animals, baking and cooking. Children thought that they could decide often or sometimes what to do in the clubs. Most of the children wanted to be able to affect what they did in the clubs. Some of the children wanted to influence directly and the others wanted that someone would ask them about their opinion.

Keywords: child, participation, child orientation, 4H-society

Sisällys

1	Johdanto.....	5
2	Osallisuus	6
3	Lapsilähtöisyys	9
4	4H-järjestö	11
5	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite.....	13
6	Opinnäytetyön toteutus.....	14
6.1	Tulosten käsittely	15
6.2	Luotettavuus ja eettiset näkökohdat	16
7	Tulosten yhteenveto	16
8	Pohdinta.....	19
	Lähteet.....	22

Liitteet

- Liite 1 Teemahaastattelurunko
- Liite 2 Saatekirje, Simola
- Liite 3 Saatekirje, Myllymäki
- Liite 4 Saatekirje, Kasukkala
- Liite 5 Suostumuslomake
- Liite 6 Suostumuslomake

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa tietoa siitä, kuinka Etelä-Saimaan 4H-kerhojen toimintaa voisi kehittää lapsilähtöisemmäksi Lappeenrannan alueella. Opinnäytetyössä selvitetään, mitä toiveita lapsilla on kerhotoimintaan liittyen. Etelä-Saimaan 4H-yhdistyksellä on tarve ja halu kehittää toimintaansa, ja tämän myötä myös tavoittaa lisää osallistujia mukaan. Osallisuuden vahvistaminen, lapsilähtöisyyden lisääminen ja lasten äänen esille tuominen sekä mielekkään toiminnan lisääminen ovat oleellinen osa tätä.

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Etelä-Saimaan 4H-yhdistys, jonka toiminta-alueena ovat Lappeenranta, Taipalsaari ja Imatra. Se on kansalaisjärjestö, joka tukee lasten ja nuorten elämänhallintaa sekä työelämävalmiuksia. Järjestön arvoja ovat harkinta, harjaannus, hyvyys ja hyvinvointi. 4H:n kasvatustavoitteena on kasvu aktiiviseksi, vastuulliseksi ja yritteliääksi tekemällä oppien. Yhdistyksellä on kaksi kasvatuksen toimintamallia. Toimintamallit ovat kolme askelta työelämään, joka sisältää yrittäjyyskasvatusta ja työelämävalmiuksia, sekä tekoja lähellä ja kaukana, joka sisältää kansalaiskasvatusta. (Etelä-Saimaan 4H-yhdistys 2019a.)

Aihe opinnäytetyölle valitaan niin, että aiemmat opinnot tukevat aihealuetta. Kirjoittajan tulee myös hallita aiheen perusteoriat. (Kananen 2014, 29.) Suoritamme molemmat varhaiskasvatuksen opettajan pätevyyden, joten aiheemme liittyy lapsiin ja meillä on aiempien opintojen kautta tietoa aiheesta. Olemme molemmat olleet aiemmin mukana 4H:n toiminnassa, siksi yhteistyö Etelä-Saimaan 4H-yhdistyksen kanssa oli luonteva valinta.

Perehtyessämme aiempiin lapsiin liittyviin opinnäytetöihin huomasimme, että opinnäytetöitä tehdään melko harvoin yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Kolmas sektori on osa sosionomin työkenttää, joten uskomme, että yhteistyö järjestön kanssa palvelee meitä myös myöhemmin.

Toimiessamme 4H-yhdistyksessä huomasimme, että lapsilähtöisyydessä on kehitettävää. Mielestämme lasten kuuleminen ja mielipiteen huomioonottaminen ovat tärkeitä asioita lasten kanssa toimittaessa. Jokaisella on oikeus tulla kuul-

luksi. Kerhot ovat yksi osa lasten hyvinvointia lisäävää harrastustoimintaa. Toiminta antaa lapselle tilaa itsensä kehittämiseksi, sosiaalisten suhteiden luomiselle sekä mahdollistaa ja vahvistaa turvallisuutta (Häikiö 2019, 26).

2 Osallisuus

Käsite osallisuus on sellainen, johon voi olla hankalaa löytää konkreettista tarttumapintaa (Särkelä-Kukko 2014, 45). Osallisuuden voidaan kuitenkin ajatella tarkoittavan yksilön tunnetta tai kokemusta siitä, että hän kuuluu yhteisöön tai yhteiskuntaan. Pajulan (2014) mukaan osallisuuden kokonaisuus muodostuu tuntemisesta, kuulumisesta ja tekemisestä, joihin liittyvät kuulluksi tuleminen, luottamus ja sitoutuminen. (Jämsén & Pyykkönen 2014, 9.) Vaikka osallisuutta kuvataan tunteena ja kokemuksena, osallisuus on myös tapa toimia ja olla yhdessä toisten kanssa yhteisöllisyyttä luoden, esimerkiksi keskustelun ja suunnittelun kautta (Eskel & Marttila 2013, 77). Nurmen ja Rantalan (2011, 6) mukaan osallisuutta voidaan pitää ihmiseksi kasvamisen edellytyksenä.

Kielitoimiston sanakirjan mukaan osallisuus on oikeutta saada tietoa itseä koskevista asioista sekä mahdollisuuksia ilmaista mielipiteensä niistä ja näin päästä vaikuttamaan asioihin. Erikoistutkija Tomi Kiilakosken (2008) mukaan osallisuus on myös aina enemmän tai vähemmän yksilön ja yhteiskunnan vuorovaikutusta. (Pajulammi 2014, 141, 149.)

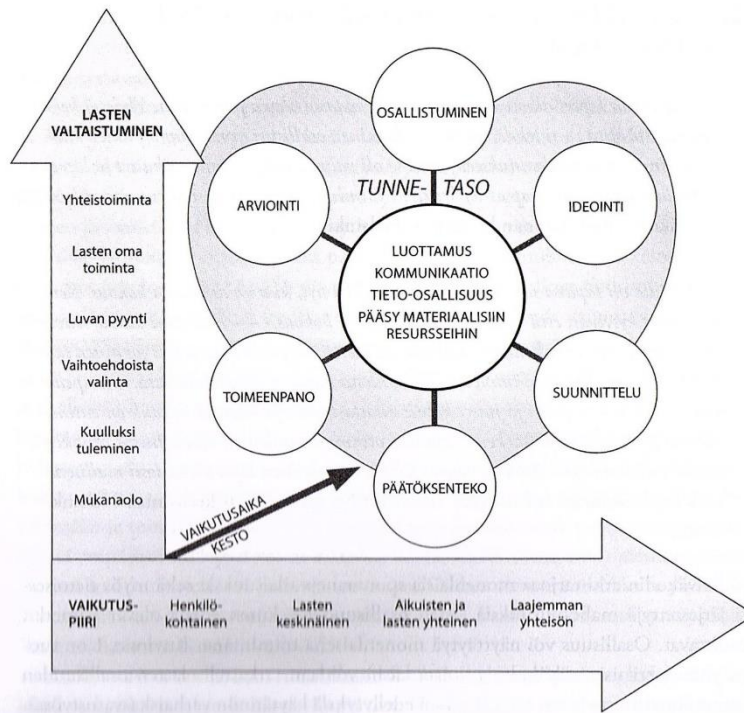
Henkilön oma identiteetti ja ihmiskäsitys sekä se, kuinka hän saa ilmaista tunteita ja kuinka niihin suhtaudutaan, vaikuttavat osallisuuden kokemuksen syntymiseen. Kun osallisuus toteutuu, se tuo yksilölle tunteen siitä, että omaan elämään voi vaikuttaa. Se myös opettaa ottamaan vastuuta omien valintojen seurauksista. (Särkelä-Kukko 2014, 35, 41.)

Lapsen osallisuutta toteutetaan kuuntelemalla hänen mielipiteitään ja ajatuksiaan sekä huomioimalla hänet aktiivisesti päätöksenteossa. Osallisuus tukee lapsen itsetuntoa, kun lapselle muodostuu käsitys omien mielipiteiden tärkeydestä ja vaikuttavuudesta. Osallisuus kasvattaa lapsia yhteiskuntaan, sekä samalla vahvistaa lapsi- ja aikuisyhteisöjen kanssakäymistä ja ehkäisee syrjäytymistä. (Paju-

lammi 2014, 142, 148.) Laajemmassa merkityksessä lapsen osallisuus liittyy so-
sialisaatioprosessiin, jossa kasvavan lapsen kanssa jaetaan vuorovaikutukselli-
sessa prosessissa yhteisön ajattelun ja toiminnan tavat, kuten arvot, normit, roo-
leihin kohdistuvat odotukset sekä tavat käyttää esineitä ja suhtautua luontoon.
Lapsen osallistumisoikeudet eivät rajoitu vain lapsen näkemysten huomioon ot-
tamiseen häntä itseään koskevissa asioissa. Lapsella täytyy olla myös osallistu-
misoikeus vaikuttaa sekä yhteisöitään ja elinympäristöään koskeviin että yhteis-
kunnallisiin asioihin. (Iivonen 2011, 50, 54.)

Turtiaisen (2001) mukaa osallisuus mahdollistaa lapsen toimintaan ja sen muo-
toutumiseen vaikuttamisen. Piironen (2007) toteaa oppaassaan, että osallisuus
on ennen kaikkea lapselle itselleen kokemus siitä, että hänen omilla ajatuksillaan
on merkitystä ja että hänellä on vaikutusvaltaa elinympäristössään. Osallisuuden
tunne syntyy vuorovaikutustilanteissa. Salmikangas (2007) korostaa artikkelis-
saan osallisuuden tilannesidonnaisuutta, sillä osallisuus syntyy jokaisessa vuo-
rovaikutustilanteessa uudelleen. (Korppi & Latvala 2010, 12.)

Jotta lasten osallisuutta pystytään vahvistamaan, on osattava tunnistaa sen pe-
rusedellytykset. Kuvassa 1 Turja on tiivistänyt yhteen erilaisia näkökulmia, joiden
perusteella voidaan tarkastella moniulotteista lasten osallisuutta sekä edellytyk-
siä sen toteutumiseksi. Osallisuus näyttäytyy arjessa monenlaisessa toimin-
nassa, joita myös alla olevassa kuvassa tuodaan esiin. (Turja 2017, 47.) Lasten
osallisuudessa keskeistä on luottamus, kommunikaatio, tieto-osallisuus ja pääsy
materiaalisiin resursseihin. Kuvan 1 mukaan osallisuus rakentuu myös osallistu-
misesta, ideoinnista, suunnittelusta, päätöksenteosta, toimeenpanosta ja arvioin-
nista. Toteuttamalla edellä mainittuja asioita osallisuuden vaikutuspiiri kasvaa,
samoin kuin lasten valtaistuminen. (Turja 2017, 48.)

Kuva 1. Malli lasten osallisuudesta (Turja 2017, 48).

Aikuisilla on valta sekä myös vastuu päättää lasten mahdollisuuksista aktiivisuuteen ja osallisuuteen erilaisissa yhteisöissä. Lapsilla on enemmän tietoa kuin aikuiset luulevat, ja jotta voi ymmärtää lapselta saatua tietoa, täytyy aikuisen pystyä olemaan avoin ja ihmettelevä. (Estola ym. 2016, 115.)

Kun lapsen mahdollisuutta osallistua tuntevana ja ajattelevana sekä luovana ja toimivana yksilönä vahvistetaan, samalla varmistetaan se, että hänestä muotoutuu ehyt yksilö. Vuorovaikutuksellisuus on aina tärkein osa osallisuutta. Osallistuvan vuorovaikutuksen tilanteet mahdollistavat lapsen ainutlaatuisen minuuden muodostumisen. Näin ollen jokainen, joka on lapsen kanssa tekemisissä, vaikuttaa lapsen minuuden muodostumiseen. Jokainen osallisuuden kokemus jättää lapseen joko pienen tai suuren jäljen. (Mäkelä 2011, 14-17.)

Lapsen osallisuudesta on määrätty lainsäädännössä, esimerkiksi yleissopimuksessa lapsen oikeuksista (60/1991), Suomen perustuslaissa (731/1999) ja Lastensuojelulaissa (417/2007). Suomen perustuslaki määrää, että *lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin*

asioihin kehitystään vastaavasti. Lastensuojelulaissa määrätään, että on selvitettävä lapsen toivomukset ja mielipide sekä otettava ne huomioon lapsen iän ja kehitystason edellyttämällä tavalla.

Lapsella on oikeus ilmaista vapaasti mielipiteensä. Tämä oikeus sisältää vapauden hakea, vastaanottaa ja levittää kaikenlaisia tietoja ja ajatuksia yli rajojen suullisessa, kirjallisessa, painetussa, taiteen tai missä tahansa muussa lapsen valitsemassa muodossa. (Yleissopimus lapsen oikeuksista 60/1991, 13 artikla.)

3 Lapsilähtöisyys

Lapsilähtöisyyden perusta on lapsikeskeisyys, joka pohjautuu 1700-luvun Jean Jacques Rousseau'n ajatteluun ja 1900-luvun alun reformipedagogiikkaan (Karls-son 2012, 21).

Yksilöllisyyden kunnioittamisen ja yksilöiden välisen tasa-arvon ihanne on lapsikeskeisen kasvatustajatteluun perusta. Tämä tarkoittaa sitä, että jokainen lapsi hyväksytään sellaisena kuin hän on. Lapsen yksilölliset tarpeet ja mielenkiinnon kohteet ovat kasvattajalle aina tasavertaisia ja tärkeitä. (Hytönen 1997, 14.) Lapsikeskeinen pedagogiikka korostaa lapsuuden ainutkertaisuutta ja lapsen yksilöllisyyttä, lapsuus on arvo sellaisenaan (Hytönen 2008, 21).

Hytönen (2008, 13-14) viittaa teoksessaan *Lapsikeskeisen kasvatuksen ydinkysymyksiä*, Chungin ja Walshin tutkimukseen (2000), jonka mukaan lapsikeskeinen kasvatustajattelu voidaan jakaa kolmeen eri vaiheeseen. Ensimmäiseen vaiheeseen kuuluu Fröbelin kasvatustajatteluun varaan rakentuva lapsikeskeisyys, jonka mukaan lapsen tulee saada olla oman maailmansa keskipiste. Toisessa vaiheessa otetaan huomioon lapsen kehitysvaiheet ja myös siinä lapsi on kasvatustajatteluun keskipiste. Kolmatta vaihetta kutsutaan progressiivisen kasvatustajatteluun vaiheeksi. Sen keskeisenä ajatuksena on turvata lasten mahdollisuus ohjata itse omaa toimintaansa. Vaihe nostaa esiin yhteiskunnan merkitystä ja vaikuttavuutta, jolloin kasvatustajatteluun painopiste siirtyy lapsen omaan aktiivisuuteen. Progressiivisen kasvatustajatteluun edustajat nostivat vasta myöhemmin merkitykselliseksi lapsen omat mielenkiinnon kohteet ja harrastukset.

Paalasmaa (2016) kirjoittaa teoksessaan *Maailman parhaat kasvatusajatukset*, ettei lapsilähtöisyys tarkoita lapsijohtoisuutta. Koska jokainen lapsi on ainutlaatuinen, lapsilähtöisyys ei saa olla myöskään lasten aliarvioimista. Arkikielessä lapsikeskeisyys ymmärretään myönteisenä kasvatuksena, lapsesta pidetään huolta, hänestä välitetään ja häntä valvotaan. Hänelle asetetaan tarpeelliset rajat ja hän saa vaikuttaa omiin asioihinsa ikätasonsa mukaisesti. Lapsen luonnollinen oikeus omiin mielipiteisiinsä ja kiinnostuksen kohteisiinsa korostuu niin kutsutussa romanttisessa lapsikeskeisyudessa. Termi lapsilähtöisyys on yleistynyt 1990-luvulla ja se on ikään kuin kehitelty versio lapsikeskeisyydestä. (Paalasmaa 2016, 150–152.)

Medialeikin ohjauskirjassa kerrotaan, että lapsilähtöisyys on käsitteenä vailla yhteisesti sovittua täsmällistä sisältöä, mutta se on kuitenkin käyttökelpoinen ja kielellisesti yksiselitteinen termi. Lapsilähtöisyys on lapsesta kiinnostumista, lapsesta ja lapsen kiinnostuksesta käsin lähtevää toimintaa sekä tilan antamista lapselle. Nämä ohjaavat käytännön toimintaa ja sen arviointia. (Medialeikin ohjauskirja 2018, 1.)

Lapsilähtöisen teorian mukaan lapsi nähdään oman toimintansa ohjaajana ja säätelijänä. Lapsilähtöisyyden taustalla vaikuttaa konstruktivistinen oppimisteoria, jonka mukaan lapsen ajatuksilla, kokemuksilla ja tietämyksellä on suuri merkitys uuden oppimisessa. (Hiissa 2010, 6.) Lapselle lapsilähtöisyys on mahdollisuus kehittää omaa toimintaa, ajattelua, ilmaisua ja tunteita (Järvinen ym. 2009, 35).

Lapsilähtöinen kasvatustapa pyrkii minimoimaan aikuisen valta-aseman. Kun kasvatuksen tavoitteet, sisällöt ja menetelmät johdetaan lapsesta, aikuisen valta-asemasta päästään eroon. (Hytönen 2008, 99.) Aikuisen tärkein tehtävä on taata lapselle turvallinen lapsuus ja kasvurauha sekä tulkita lapsen ääniä, sanoja, ilmeitä ja eleitä (Järvinen ym. 2009, 8-9). Suomessa käsitettä lapsilähtöisyys käytetään kuvaamaan käytännön työn toimintatapaa, muun muassa varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja harrastustoiminnassa. Lapsen tarpeiden sekä kiinnostuksen kohteiden ja aktiivisuuden huomioiminen kuuluu lapsilähtöisyyteen. (Karls-son 2012, 21-22.)

4 4H-järjestö

4H-järjestö on maailmanlaajuinen organisaatio, joka on lähtöisin Yhdysvalloista (4H järjestönä 2018c). 4H perustettiin alun perin nuorten hyvinvointia varten, jotta he voisivat saada äänensä kuuluviin, kertoa keitä he ovat ja miten he tekisivät elämästään ja yhteisöistään parempia. 4H:ssa nuoret voivat ottaa osaa myös yhteiskunnallisiin kysymyksiin, kuten yhteisön terveysongelmiin, teknologian innovaatioiden edistämiseen, osallistua kansalaiskeskusteluun sekä tukea tasa-arvoa ja kaikkien osallistumista. (4H 2019a.)

Tällä hetkellä 4H-toimintaa löytyy yli 80 maasta, sekä jokaiselta mantereelta. Suomalainen 4H-järjestö on mukana maailmanlaajuisessa, eurooppalaisessa sekä pohjoismaisessa yhteistyössä aktiivisena jäsenenä. Kansainvälisyys onkin yksi tärkeimmistä asioista järjestöjen toiminnassa ympäri maailman. Maailmanlaajuisesta yhteistyöstä toimii esimerkkinä 4H-järjestön omat vaihto-ohjelmat IFYE ja SIRYE, joiden kautta Suomeen tulee monia nuoria vaihtoon vuosittain, samoin kun Suomesta lähtee 4H-nuoria maailmalle. Globaaliin yhteistyöhön kuuluvat myös kehitysyhteistyöhankkeet, joita Suomen 4H-järjestö on toteuttanut esimerkiksi Tansaniassa ja Namibiassa. (4H järjestönä 2018c.)

Suomessa 4H-järjestö on nuorisopalveluja tuottava valtakunnallinen kansalaisjärjestö, joka tarjoaa lapsille ja nuorille mielekästä tekemistä sekä monipuolisia harrastuksia. Toimintaan voivat osallistua 6-28-vuotiaat lapset ja nuoret. 4H-toimintaa, kuten kerhoja ja kilpailuja, järjestetään ympäri Suomea, ja käytännön järjestelyistä vastaavat paikalliset 4H-yhdistykset. (4H järjestönä 2018a.) 4H-kerhoja järjestetään sekä kaupungeissa että maaseudulla. Toimintamenetelmänä näissä kerhoissa on tekemällä oppiminen. Kun lapsi tai nuori pääsee itse tekemään ja kokeilemaan, se kehittää itseluottamusta ja tuottaa onnistumisen kokemuksia. Kerhoissa tehdään myös TOP-tehtäviä, eli Tekemällä Oppii Parhaiten-tehtäviä. TOP-tehtäviä on satoja eri aihealueilta, jokaiseen kerhoon omansa. 4H-kerhoissa on erilaista tekemistä joka kerralla, kun taas 4H-teemakerhoissa kerhokerrat keskittyvät johonkin tiettyyn aiheeseen, esimerkiksi kokkaukseen, eläimiin tai luontoon. (4H 2019c.)

4H haluaa omalla toiminnallaan tukea nuorten sosiaalisten taitojen kehittymistä, oman elämän hallintaa ja hyvinvointia. 4H tarjoaa nuorille tiloja ja mahdollisuuksia harrastuksiin, sekä innostaa, kannustaa ja auttaa nuoria tarvittaessa. 4H myös tukee nuorten omia harrastusideoita rahoittamalla niitä. 4H tarjoaa monenlaisia mahdollisuuksia toimintaan nuorille. Nuoret voivat esimerkiksi kouluttautua kerhon ohjaajiksi, osallistua Ajokortti työelämään -kurssille, sekä kehittää työelämän taitojaan osallistumalla 4H-työelämäkurseille. 4H:ssa yli 13-vuotias nuori voi jopa työllistyä 4H-yhdistykseen tai muihin yhdistyksen välittämiin töihin. Toinen vaihtoehto työllistyä on perustaa oma 4H-yritys yksin tai ystävien kanssa. 4H tarjoaa henkilökohtaisen yritysohjaajan sekä järjestää 4H-yritys-kursseja johon nuoren täytyy osallistua yritystä perustaessaan. Yrityksen voi perustaa 13-vuotias nuori. (4H järjestönä 2018a.)

Toiminnan arvoperustana ovat kansainväliset 4H-järjestöjen arvot, joita kuvaavat järjestön nimen neljä H-kirjainta. Arvoja ovat harkinta, harjaannus, hyvyys ja hyvinvointi. Englanniksi nämä arvot ovat head, hands, heart ja health. Harkinta kuvaa oman ajattelun kehittämisen tärkeyttä, sekä pyrkimystä rehellisyyteen ja oikeudenmukaisuuteen. Harjaannus tarkoittaa käytännön ja kädentaitoja ja niiden harjoittelua. Harjaannukseen liittyvät myös tärkeänä osana yritteliäisyys ja ahkeruus. Hyvyys kuvaa toisten ihmisten sekä luonnon kunnioittamista ja huolenpitoa, sekä suvaitsevaisuutta, yhteistyötaitoja ja hyvää käytöstä. Hyvinvointiin liittyvät sekä ihmisen henkinen ja fyysinen tasapaino, että riittävä aineellinen hyvinvointi. (4H järjestönä 2018b.)

Vuosina 2017–2019 4H:n strategia painottuu lasten ja nuorten kansalais- ja yrittäjyyskasvatukseen. 4H on mukana myös ennaltaehkäisevässä lapsi- ja nuorisotyössä. Se haluaa tarjota mahdollisuuksia eri kulttuureista tulevien lasten ja nuorten vuorovaikutukselle ja kohtaamiselle sekä Suomessa että kansainvälisesti. Suvaitsevaisuus on yksi 4H:n tärkeistä arvoista. 4H-toiminnan tavoitteena on, että lapsista ja nuorista kasvaa itsetuntoisia aikuisia, joilla on monipuolisia valmiuksia toimia ja selviytyä muuttuvassa maailmassa. 4H:n toiminnassa mukana olevat lapset ja nuoret tuntevat omat vahvuutensa sekä kiinnostuksen kohteensa. (4H järjestönä 2018d.) 4H tarjoaa nuorille mahdollisuuden kehittyä todelliseksi

johtajiksi. Todellisia johtajia ovat nuoret, joilla on luottamusta ja jotka osaavat toimia yhdessä muiden kanssa, kestävät haasteita sekä keskittyvät työhön, kunnes se on kunnolla tehty loppuun asti. 4H:ssa uskotaan, että todelliset johtajat eivät synny johtajiksi, he kasvavat johtajiksi. (4H 2019b.)

Etelä-Saimaan 4H-yhdistys

Etelä-Saimaan 4H-yhdistys on Lappeenrannassa, Taipalsaarella ja kohta Imatralle toimiva lasten ja nuorten elämänhallintaa sekä työelämävalmiuksia tukeva kansalaisjärjestö (Etelä-Saimaan 4H-yhdistys 2019a). 4H:ssa opitaan itse tekemällä, ja toiminta on hyvin käytännönläheistä ja se auttaa arjen taitojen oppimisessa ja yritteliääksi kehittymisessä. Keskeisiä 4H:n toimintamuotoja ovatkin kerhot, kurssit, kilpailut, leirit, kansainvälisyystoiminta, työllistäminen ja yrittäjäyyskasvatus. Etelä-Saimaan 4H-yhdistyksen toiminnan tavoitteena on edistää edellä mainittujen asioiden lisäksi lasten ja nuorten omatoimimisuutta, yhteistyötaitoja, kansainvälisyyttä sekä luonnon ja ympäristön kunnioittamista. (Etelä-Saimaan 4H-yhdistys 2019c.)

Lappeenrannassa 4H-kerhoja järjestetään niin keskustassa, kuin pienemmissäkin kylissä. Etelä-Saimaan 4H-yhdistys järjestää niin yleisiä 4H-kerhoja kuin teemakerhojakin. Teemakerhojen aiheina ovat esimerkiksi ruoanlaitto, hevoset, kansainvälisyys ja media. (Etelä-Saimaan 4H-yhdistys 2019b.) Etelä-Saimaan 4H-yhdistyksellä on tällä hetkellä 251 jäsentä, ja jäsenten keski-ikä on 11 vuotta (Etelä-Saimaan 4H-yhdistys 2018).

Seuraavassa luvussa esitellään opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite.

5 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa tietoa Etelä-Saimaan 4H-yhdistykselle siitä, kuinka 4H-kerhotoimintaa voisi kehittää lapsilähtöisemmäksi. Tavoitteena on lapsilähtöisyyden lisääminen 4H-yhdistyksen toiminnassa. Tähän liittyy oleellisesti myös osallisuuden vahvistaminen. Selvityksen avulla tuomme esiin lasten toiveet ja näkemykset kerhotoimintaan liittyen.

Opinnäytetyön selvityskysymykset ovat seuraavat:

1. Mikä on lapsille mieleistä tämänhetkisessä kerhotoiminnassa?
2. Millaista kerhotoimintaa lapset toivovat?
3. Kokevatko lapset osallisuutta kerhotoiminnassa ja miten osallisuutta voisi lisätä?

6 Opinnäytetyön toteutus

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Etelä-Saimaan 4H-yhdistyksen kanssa. Kohderyhmänä opinnäytetyössä olivat 4H-kerhoihin osallistuvat lapset. Haastatteluun valikoitiin yhdessä 4H:n työntekijöiden kanssa viisi lasta kolmesta eri 4H-kerhosta eri puolilta Lappeenrantaa. Haastateltavien määrä varmistui haastattelupäivinä. Opinnäytetyön toteuttamista varten tarvittiin tutkimuslupa Etelä-Saimaan 4H-yhdistykseltä. Tutkimuslupa saatiin suullisesti.

Opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista menetelmää. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on kuvata tutkittavaa ilmiötä, ymmärtää ja antaa tulkintaa sekä pyrkiä ilmiön syvälliseen ymmärtämiseen. Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään yhteen havaintoyksikköön, josta pyritään saamaan irti mahdollisimman paljon, eli tapausta käsitellään syvyysuunnassa. (Kananen 2014, 18–19.) Tähän pyrittiin myös tässä opinnäytetyössä.

Tiedonkeruumenetelmäksi valittiin haastattelu. Aineisto kerättiin haastattelemalla 4H-kerhoihin osallistuvia lapsia, koska opinnäytetyössä haluttiin tuoda esiin heidän mielipiteensä. Haastattelu on joustava tiedonkeruumenetelmä, sillä haastattelija voi toistaa kysymyksen, oikaista väärinkäsityksiä ja selventää ilmausten sanamuotoa. Tärkeintä on saada mahdollisimman paljon tietoa halutusta asiasta haastattelun avulla. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73.) Haastattelu toteutettiin yksilöhaastatteluna, sillä ryhmässä haastattelu olisi voinut muuttaa tuloksia. Selvityksessä käytettiin teemahaastattelua eli puolistrukturoitua haastattelua. Haastattelussa edetään etukäteen valittujen tiettyjen teemojen ja niitä tarkentavien kysymysten varassa (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75). Keskusteltavat aiheet kirjataan teemahaastattelua varten laadittuun teemahaastattelurunkoon (Kananen 2014, 78). Teemahaastattelurunko on opinnäytetyön liitteenä (Liite 1).

Opinnäytetyössä oli suunnitelmassa haastatella myös lasten huoltajia lasten haastattelujen jälkeen niiden pohjalta. Pohdinnan jälkeen huoltajien haastattelu päätettiin kuitenkin jättämään pois, koska opinnäytetyö käsittelee nimenomaan lasten osallisuutta ja lapsilähtöisyyttä. Huoltajien haastattelu olisi korostanut aikuislähtöisyyttä lapsilähtöisyyden sijaan, eikä se olisi ollut opinnäytetyön tarkoituksen mukaista.

Opinnäytetyössä vaadittavana resurssina ovat haastateltavien aikaresurssit. Alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen haastattelut toteutettiin kerhon aikana eikä sen jälkeen. Mahdollisena riskinä selvityksessä on kerholaisten ja huoltajien haluttomuus osallistua opinnäytetyöhön liittyvään haastatteluun. Ehkä tämän vuoksi haastateltavia saatiin opinnäytetyöhön mukaan kuuden sijasta vain viisi.

6.1 Tulosten käsittely

Teemahaastattelun taltioinnissa käytettiin diginauhuria. Kun haastattelut oli tallennettu, ne litteroitiin eli purettiin tekstiksi ja käsiteltiin. (Kananen 2014, 93–94.) Aineiston käsittely aloitettiin lukemalla litteroidut teemahaastattelu vastaukset huolellisesti läpi useampaan kertaan kokonaiskuvan hahmottamiseksi. Haastatteluaineisto käytiin läpi kysymys kerrallaan ja vastaukset teemoiteltiin sekä yhdistettiin samankaltaisuudet. Teemoittelu on luonnollinen tapa edetä, kun analysoidaan teemahaastatteluaineistoa. Jokaisen teeman alle koottiin haastatteluista ne kohdat, joissa kyseisestä teemasta puhutaan. (KvaliMOTV 2019.)

Apuna teemojen muodostamisessa käytettiin koodausta, jolla aineisto pyrittiin saamaan käsiteltävään muotoon. Aineisto käsiteltiin niin, että asiat, joilla on yhteisiä elementtejä, yhdistettiin samalla koodilla. Taulukossa alkuperäinen tekstiaineisto on raakateksti ja asiasisällöt muodostavat koodin eli tason, kuten taulukossa 1 ja taulukossa 2. Koodaus on vaihe, joka mahdollistaa analyysin. Aineisto luokiteltiin sen mukaan, mitä siitä löydettiin, eli aineistolähtöisesti. (Kananen 2014, 104-108.)

Aineiston käsittelyn tueksi tehtiin taulukot. Taulukot 1 ja 2 havainnollistavat, kuinka aineisto on käsitelty. Litteroiduista haastatteluista nostettiin esiin lasten vastaukset sellaisenaan, minkä jälkeen lähdettiin tiivistämään tekstiä ja yhdistelemään vastausten samankaltaisuuksia.

6.2 Luotettavuus ja eettiset näkökohdat

Opinnäytetyön luotettavuuteen liittyviä näkökohtia ovat tulkinnan ristiriidattomuus eli se, että molemmat selvityksen tekijät päätyvät samaan johtopäätökseen aineiston käsittelyssä, sekä dokumentaatio eli riittävä selvitysaineisto ja selvityksen eri vaiheissa tehtyjen ratkaisujen perustelu (Kananen 2014, 151-153).

Opinnäytetyöhön liittyviä eettisiä näkökohtia ovat lasten huoltajien suostumus lasten haastatteluihin, lapsen oma suostumus haastateltavaksi, luotettavuus sekä haastateltavien johdattelemattomuus haastattelun aikana. Lisäksi haastateltavilta pyydetään erikseen suostumus haastattelun nauhoittamiseen. Haastateltavilta ei kerätä henkilötietoja tai muita tunnistettavuuteen liittyviä tietoja, ainoastaan haastatteluvastaukset äänitetään ja kirjataan ylös. Haastattelussa saatuja vastauksia käytetään ainoastaan tämän opinnäytetyön tekoon ja ne hävitetään asianmukaisesti käytön jälkeen.

7 Tulosten yhteenveto

Haastatteluun vastasi 5 lasta, jotka olivat iältään 7-11-vuotiaita. Vastaukset kerättiin kolmesta eri 4H-kerhosta Lappeenrannan alueelta. Haastattelujen kesto vaihteli viidestä kymmeneen minuuttiin. Haastateltavilta kysyttiin kerhotoiminnan mielekkyydestä ja kehittämisestä sekä osallisuuden toteutumisesta ja lisäämisestä. Käsittelimme haastattelun vastauksia selvityskysymysten kautta.

Kerhotoiminnan mielekkyys

Opinnäytetyön ensimmäinen selvityskysymys oli, mikä on lapsille mieleistä tämänhetkisessä kerhotoiminnassa. Haastattelujen vastauksista kävi ilmi, että kerhossa käymiseen on monia erilaisia syitä, kuten kerhon läheinen sijainti, monipuolinen toiminta sekä kerhotoimintaan osallistuminen aiempina vuosina. Kaikista vastauksista nousi esiin se, että kerhoon on lasten mielestä mukava tulla. Kerhotoiminnassa mukavaksi koettiin leikkiminen, askartelu, kaverit sekä ulkoilu (Taulukko 1). Epämieluisaksi kerhossa koettiin melu, pimeässä ulkoilu ja ohjatun toiminnan puute. Kahden vastaajan mielestä kerhossa ei ole mitään epämieluisaa.

Raakateksti	Taso 1	Taso 2
Nno, leikkiminen. Nno, jos esim te- hää jotai muuta, askarrellaa tai jotaa muuta sellasta.	<ul style="list-style-type: none"> • Leikkiminen • Askartelu 	Leikkiminen
Noo, ku meil, ku mä tykkään askarte- lusta. Ja mä tykkään ku tääl askerrel- laan. Ja sitten ku me ollaa tuol sa- lissa. ... Nnoo, me leikitää siel, niiku sellasii leikkejä	<ul style="list-style-type: none"> • Askartelu • Liikuntasalileikit 	Askartelu
No kavereitten näkeminen ja ulkona oleminen ja askartelu.	<ul style="list-style-type: none"> • Kaverit • Ulkoilu • Askartelu 	Kaverit
Mmmm, kun on kavereita.	<ul style="list-style-type: none"> • Kaverit 	
Ulkoilla.	<ul style="list-style-type: none"> • Ulkoilu 	Ulkoilu

Taulukko 1. Mikä kerhossa on mukavaa?

Kerhotoiminnan kehittäminen

Toisessa selvityskysymyksessä haluttiin selvittää lasten toiveita kerhotoimintaan liittyen. Haastatteluvastausten perusteella lapsia kiinnostaisi kerho, jossa aiheena ovat ulkoleikit, ratsastus ja eläimet, askartelu, leivonta sekä kokkaaminen. Yhden vastaajan mielestä kerho, jonka aiheena olisi oppiaineet, tai jossa ei ulkoilla eikä askarrella ei kiinnosta ollenkaan. Kaksi vastaajista ei osannut nimetä kerhoa, joka ei kiinnostaisi. Kahden vastaajan mielestä ei ole sellaista kerhoa, joka ei kiinnostaisi heitä.

Osallisuuden toteutuminen

Kolmas selvityskysymys liittyi lasten osallisuuteen ja osallisuuden lisäämiseen. Haastateltavista kolmen vastaajan kokemus oli, että saa itse päättää mitä kerhossa tehdään. Kaksi vastaajaa koki saavansa joskus päättää mitä kerhossa tehdään (Taulukko 2). Kolme vastaajaa oli sitä mieltä, että häneltä kysytään usein mikä kerhossa on mukavaa ja mikä ei. Yksi vastaaja koki, että häneltä ei kysytä mielipidettä ja yksi ei osannut vastata ollenkaan. Haastateltavilta kysyttiin, haluatko he vaikuttaa siihen mitä kerhossa tehdään ja miten. Vastauksista kävi ilmi, että suurin osa lapsista haluaa vaikuttaa tekemiseen kerhossa. Kaksi vastaajista halusi vaikuttaa suoraan antamalla mielipiteensä toiminnasta, *joo joo, no esimerkiksi sillee, että jos vaikka sais vaikuttaa siihe että niinku mitä tehhää kerhossa ja vaikka että mitä ois niinku eri kerho... niinku eri viikkoina ja et oisko jotkut teemat vaikka joka viikko*. Yksi vastaajista ei kokenut tarvetta vaikuttaa toimintaan ollenkaan. Kaksi vastaajaa halusi päästä vaikuttamaan toimintaan niin, että ohjaaja kysyy heiltä mielipidettä. *Nno, sellai et jos ollaan vaik jotai leikkiä, et aina kysyttäs et mitä tai onks jotai ehotuksia tai mitä halutaa olla*.

Raakateksti	Taso 1
Joo, jos pihaleikeis esimerkiks ku kysytää, onks mitää ehotuksii pihaleikkeinä.	Saa päättää mitä kerhossa tehdään.
Joo (naurahtaa), jotain leikkejä tai jotain tällasia.	
Joo, ku meil on et mitä haluais tehä, jos meil on joku juhla niinku tääl.	
No, joskus joo.	Saa joskus päättää mitä kerhossa tehdään.
Joskus.	

Taulukko 2. Saatko päättää mitä kerhossa tehdään?

8 Pohdinta

Opinnäytetyössä kartoitettiin lasten toiveita kerhotoimintaan liittyen ja onnistuttiin tuomaan lasten ääni kuuluviin. Selvitystulosten mukaan lapset haluavat osallistua kerhotoimintaan ja päästä vaikuttamaan toiminnan sisältöihin.

Olemme toimineet lasten kanssa koulun projektien ja harjoittelujen kautta melko paljon jo ennen opinnäytetyötä. Siksi meistä ei ole yllättävää se, millaisen toiminnan lapset kokivat kerhossa mieluisaksi. Tuloksista kävi ilmi, että lapset eivät vaadi hienoja toimintaratkaisuja, vaan toivovat perustoimintaa, kuten leikkejä ja ulkoilua yhdessä muiden lasten kanssa. Kerhoja ja toimintaa suunnitellessa kannattaa muistaa, että lapset ovat lähtökohtaisesti hyvin avoimia ja innostuneita kaikenlaisesta toiminnasta. Mielestämme tärkeäksi nousivat asiat, jotka lapset kokivat epämieluisiksi. Pohdimme, tuleeko kerhonohtaja ajatelleeksi esimerkiksi sitä, että melu, pimeässä ulkoilu ja vapaa-aika kerhossa ovat joistakin lapsista epämiellyttäviä asioita.

Kerhotoiveista kysyttäessä nousi vastauksista esiin erilaisia teemoja ja toiveita teemakerhoihin. Pohdimme, voisiko teemakerhojen toteuttamiseksi vaihtoehtona olla esimerkiksi teemakerhojen toisiinsa yhdistäminen tai teemojen sisällyttäminen peruserhotoimintaan. Kerhoissa voisi olla viikoittainen tai kuukausittainen vaihtuva teema, johon lapset pääsisivät itse vaikuttamaan, kuten yksi haastattelun vastaajista ehdotti. Mietimme, että lasten ikä ja tietämys eri kerhoaiheista vaikutti siihen, millaisia kerhoaiheita he toivoivat. Lapsi ei välttämättä osaa keksiä uutta aihetta, vaan vastaa aiheen, jonka tietää jo ennestään.

Mielestämme on positiivista, että suurin osa vastaajista koki pääsevänsä vaikuttamaan toimintaan ja että heidän mielipiteitään kysytään. Huolestuttavaa on kuitenkin se, että joukossa oli yksi vastaaja, joka ei ole päässyt vaikuttamaan toimintaan eikä hänen mielipidettään toiminnasta ole kysytty. Vastausten perusteella lapset selkeästi haluavat päästä vaikuttamaan toiminnan suunnitteluun. Täytyy kuitenkin muistaa, että lapset ovat luonteeltaan erilaisia. Osa lapsista tuo mielipiteensä esille ilman, että sitä kysytään erikseen, kun toiset odottavat aikui-

sen kysyvän heidän näkemyksiään. Aikuisen pitää huomioida se, että niin aikuisissa kuin lapsissa on osa, joka ei halua tuoda mielipidettään esille vaan on tyytyväinen ohjaukseen sellaisenaan.

Oma ajatuksemme on, että osallisuutta pitäisi lisätä ja vahvistaa kerhotoiminnassa. 4H-kerhoissa pitäisi ottaa toimintatavaksi lasten osallistaminen niin, että he pääsevät vaikuttamaan toimintaan ja toiminnan suunnitteluun. Lapset kannattaa ottaa mukaan ohjaamiseen niin, että lapset ohjaavat myös toisiaan. Jotta osallisuus toteutuu, on tärkeää kysyä palautetta lapsilta ja kehittää toimintaa saadun palautteen perusteella. Koska vuorovaikutus lisää osallisuutta, ohjaajan tulee pitää huolta siitä, että kaikki lapset tulevat huomioiduksi. Ohjaajan vastuulla on tarjota osallisuuden tunteita ja kokemuksia lapsille sekä luoda me-henkeä ja yhteisöllisyyttä koko ryhmään.

Pyrimme saamaan haastattelutilanteen lasten kannalta mahdollisimman turvalliseksi ja miellyttäväksi. Ennen varsinaisia haastatteluja osallistuimme kerhon toimintaan, jotta tulimme tutuiksi lapsille. Haastattelut toteutettiin kerhotiloissa kerhojen aikana, kuitenkin eri huoneessa rauhallisen haastattelutilanteen takaamiseksi. Tuttu ympäristö lisäsi haastattelutilanteen turvallisuuden tunnetta lapselle. Haastattelijoina menimme lapsen kanssa samalle tasolle, esimerkiksi lattialle istumaan ja kiinnitimme huomiota siihen, kuinka asetuimme haastattelutilanteessa. Ennen varsinaista haastattelua kerroimme lapsille, keitä olemme ja mitä aiomme kysyä. Tutustuimme ensin yhdessä lasten kanssa nauhuriin ja siihen, miten se toimii. Tällä pyrimme siihen, ettei lapsen tarvitse jännittää nauhuria. Nauhurin käyttö mahdollisti sen, että pystyimme molemmat keskittymään haastatteluun koko ajan, eikä kummankaan huomio kiinnittynyt vastausten kirjaamiseen.

Haastattelun aikana jouduimme muutaman kerran antamaan lapsille esimerkkejä kyseisestä asiasta ja tarkentamaan kysymyksiä. Pohdimme, vaikuttiko tämä lasten antamiin vastauksiin jotenkin ja onnistuimmeko olemaan johdattelematta liikaa. Suurimpaan osaan kysymyksistä lapset osasivat kuitenkin vastata ilman lisätarkennuksia. Annoimme lapsille aikaa pohtia kysymyksiä, emmekä kiirehtineet vastausten kanssa.

Tässä opinnäytetyössä koimme haasteellisena saada osallistujia haastatteluihin. Haastateltavien määrää piti karsia kuudesta viiteen, koska emme saaneet enempää vastaajia. Haastattelut oli tarkoitus toteuttaa vasta kerhojen jälkeen, mutta joustavien kerho-ohjaajien ansioista haastattelut oli mahdollista toteuttaa kerhon aikana.

Opinnäytetyöprosessi on ollut vaiherikas ja antoisa. Meille tulevana varhaiskasvatuksen ammattilaisina mahdollisuus toteuttaa opinnäytetyö lasten näkökulmasta on ollut palkitseva ja omaa ammatillisuutta vahvistava. Haastatteluja toteutettaessa meidän on täytynyt olla koko ajan avoimia ja tilanteessa läsnä, koska lapset ovat olleet niin aitoja ja välittömiä. Toivomme, että opinnäytetyömme tulosten pohjalta Etelä-Saimaan 4H-yhdistys voi kehittää kerhotoimintaansa lasten osallisuutta vahvistavaksi ja sen myötä lisäämään toimintansa lapsilähtöisyyttä.

Lähteet

4H järjestönä 2018a. Järjestön toiminta. <https://4h.fi/4h-jarjestona-2/jarjeston-toiminta/>. Luettu 20.4.2018.

4H järjestönä 2018b. Järjestön toiminta. Arvot. <https://4h.fi/4h-jarjestona-2/jarjeston-toiminta/arvot/>. Luettu 20.4.2018.

4H järjestönä 2018c. Järjestön toiminta. Kansainvälinen yhteistyö. <https://4h.fi/4h-jarjestona-2/jarjeston-toiminta/kansainvalinen-yhteistyö/>. Luettu 5.4.2019.

4H järjestönä 2018d. Järjestön toiminta. Strategia. <https://4h.fi/4h-jarjestona-2/jarjeston-toiminta/strategia/>. Luettu 20.4.2018.

4H 2019a. Blog. This is 4H. <https://4-h.org/about/blog/this-is-4-h/>. Luettu 6.4.2019.

4H 2019b. Parents. Benefits of 4H. <https://4-h.org/parents/benefits/>. Luettu 6.4.2019.

4H 2019c. Tekemistä. Kerhot. <https://4h.fi/tekemista/kerhot/>. Luettu 6.4.2019.

Eskel, P. & Marttila, M. 2013. Osallisuuden kokemus osana yhteisöllisyyttä. Teoksessa Marttila M. & Varsa M. (toim.) Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Jyväskylä: PS-kustannus, 75-96.

Estola E., Karlsson L., Puroila A-M. & Syrjälä L. 2016. Lapsen katseen edessä - yhteenveto ja uusi avauksia. Teoksessa Karlsson L., Puroila A.-M. & Estola E. (toim.) Välikkeitä, valoja ja varjoja. Kertomuksia lasten hyvinvoinnista. Oulu: N-Y-T-NYT Oy, 112-117.

Etelä-Saimaan 4H-yhdistys 2018. Toimintasuunnitelma 2018. 90. toimintavuosi.

Etelä-Saimaan 4H-yhdistys 2019a. <https://etela-saimaa.4h.fi/yhdistys/>. Luettu 27.3.2019.

Etelä-Saimaan 4H-yhdistys 2019b. Lapsille. Lappeenrannan kerhot. <https://etela-saimaa.4h.fi/lapsille/lappeenrannan-4h-kerhot/>. Luettu 27.3.2019.

Etelä-Saimaan 4H-yhdistys 2019c. Toiminta. <https://etela-saimaa.4h.fi/yhdistys/toiminta/>. Luettu 21.4.2018.

Hiissa, T. 2010. Lapsilähtöistä kasvatusta rakentamassa. Tapaustutkimus kahdesta päiväkodista. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Pro gradu-tutkielma. Kasvatustiede. <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/81895/gradu04530.pdf>. Luettu 20.4.2018

Hujala, E. & Turja, L. (toim.). 2017. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hytönen, J. 1997. Lapsikeskeinen kasvatus. Juva: WSOY.

Hytönen, J. 2008. Lapsikeskeisen kasvatuksen ydinkysymyksiä. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Häikiö, L. 2019. Kerhotoiminnan merkitys lapsen ja nuoren hyvinvointiin. Tampere: Tampereen yliopisto. <https://docplayer.fi/3234405-Kerhotoiminnan-merkitys-lapsen-ja-nuoren-hyvinvointiin.html>. Luettu 27.3.2019.

Iivonen E. 2011. Lapsen oikeuksien yleissopimus. Teoksessa Nurmi S. & Rantala K. (toim.) Näyn & kuulun. Lapsen etu ja osallisuus. Helsinki: LK-kirjat / Lasten Keskus Oy, 39-60.

Jämsén, A. & Pyykkönen, A. (toim.) 2014. Osallisuuden jäljillä. Saarijärvi: Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry.

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Karlsson, L. 2012. Lapsinäkökulmaisen tutkimuksen ja toiminnan poluilla. Teoksessa Karlsson, L. & Karimäki, R. (toim.) Sukelluksia lapsinäkökulmaiseen tutkimukseen ja toimintaan. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino, 17-66.

Korppi, M. & Latvala, J. 2010. Osallistava vuorovaikutuksen malli lasten osallisuuden mahdollistajana. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Varhaiskasvatustieteen pro gradu-tutkielma.

KvaliMOTV 2019. Menetelmäopetuksen tietovaranto. Analyysi ja tulkinta. Teemoittelu. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html. Luettu 28.3.2019.

Lastensuojelulaki 417/2007, 4 luku, 6 §.

Medialeikin ohjauskirja 2018. Lapsilähtöinen pedagogiikka. <https://docplayer.fi/5332814-Lapsilahtoisuus-lapsilahtoinen-pedagogiikka-lapsikasitys-lapsen-osallisuus-seuraava-teksti-on-5-luku-medialeikin-ohjauskirjasta.html>. Luettu 20.4.2018.

Mäkelä J. 2011. Osallisuuden merkitys lapsen ja nuoren kehitykselle. Teoksessa Nurmi S. & Rantala K. (toim.) Näyn & kuulun. Lapsen etu ja osallisuus. Helsinki: LK-kirjat / Lasten Keskus Oy, 13-23.

Nurmi, S. & Rantala, K. (toim.) 2011. Näyn & kuulun. Lapsen etu ja osallisuus. Helsinki: LK-kirjat / Lasten Keskus Oy.

Paalasmaa, J. 2016. Maailman parhaat kasvatusajatukset. Helsinki: Into Kustannus.

Pajulammi, H. 2014. Lapsi, oikeus ja osallisuus. Helsinki: Talentum.

Suomen perustuslaki 731/1999, 2 luku, 6 §.

Särkelä-Kukko M. 2014. Osallisuuden eriarvoisuus ja eriarvoistuminen. Teoksessa Jämsén A. & Pyykkönen A. (toim.) Osallisuuden jäljillä. Saarijärvi: Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry, 34-50.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Turja, L. 2017. Lasten osallisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 38-55.

Yleissopimus lapsen oikeuksista 60/1991.

Teemahaastattelurunko

1. Taustatiedot

- Ikä
- Kerho, johon osallistut

2. Kerhotoiminnan mielekkyys

- Miksi käyt 4H-kerhossa?
- Mikä kerhossa on mukavaa?
- Mikä kerhossa ei ole mukavaa?

3. Kerhotoiminnan kehittäminen

- Mikä on sellainen kerhoaihe joka sinua kiinnostaa?
- Haluaisitko osallistua tällaiseen kerhoon? (Edellisen vastauksen mukaiseen kerhoon)
- Minkälaiseen kerhoon et haluaisi osallistua?

4. Lasten osallisuuden toteutuminen

- Saatko joskus päättää mitä kerhossa tehdään?
- Kysytäänkö sinulta usein kerhossa mikä siellä on mukavaa ja mikä ei?
- Haluatko vaikuttaa siihen mitä kerhossa tehdään, miten?

Saatekirje, Simola

Hei!

Olemme kaksi sosionomi (AMK) – opiskelijaa Saimaan ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyönä selvitystä lapsilähtöisen 4H-kerhotoiminnan kehittämistä yhteistyössä Etelä-Saimaan 4H-yhdistyksen kanssa. Selvityksen tarkoituksena on tuottaa tietoa Etelä-Saimaan 4H-yhdistykselle siitä, kuinka 4H-kerhotoimintaa voisi kehittää lasten näkökulmasta Lappeenrannan alueella.

Keräämme aineistoa opinnäytetyöhömmä haastattelemalla kuutta eri 4H-kerhoihin osallistuvaa lasta sekä myöhempänä ajankohtana kolmea huoltajaa.

Haastatteluihin osallistuvien henkilöiden henkilötietoja tai muita tunnistettavuuteen liittyviä tietoja ei kerätä. Haastattelut nauhoitetaan ja nauhoitetut haastattelut hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyön valmistuttua. Opinnäytetyö julkaistaan Theseus.fi-ammattikorkeakoulujen julkaisuarkistossa.

Haastattelukysymykset käsittelevät lasten kokemuksia, näkemyksiä ja toiveita 4H-kerhotoimintaan liittyen.

Simolan 4H-kerhon haastattelut toteutetaan tiistaina 13.11.2018 klo 18.00 eli heti kerhon päätyttyä. Haastatteluihin on varattu aikaa noin 20 minuuttia.

Osallistumisenne toisi arvokasta tietoa opinnäytetyöllemme ja Etelä-Saimaan 4H-yhdistykselle. Pyydämme teitä ystävällisesti palauttamaan oheisen suostumuslomakkeen oman kerhosi ohjaajalle 13.11.2018 mennessä. Vastamme mielellämme lisäkysymyksiin, mikäli niitä herää. Kiitämme teitä etukäteen!

Ystävällisin terveisin,

Ronja Laamanen
ronja.laamanen@student.saimia.fi

Anni Udd
anni.udd@student.saimia.fi

Saatekirje, Myllymäki

Hei!

Olemme kaksi sosionomi (AMK) – opiskelijaa Saimaan ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyönä selvitystä lapsilähtöisen 4H-kerhotoiminnan kehittämisestä yhteistyössä Etelä-Saimaan 4H-yhdistyksen kanssa. Selvityksen tarkoituksena on tuottaa tietoa Etelä-Saimaan 4H-yhdistykselle siitä, kuinka 4H-kerhotoimintaa voisi kehittää lasten näkökulmasta Lappeenrannan alueella.

Keräämme aineistoa opinnäytetyöhömmä haastattelemalla kuutta eri 4H-kerhoihin osallistuvaa lasta sekä myöhempänä ajankohtana kolmea huoltajaa.

Haastatteluihin osallistuvien henkilöiden henkilötietoja tai muita tunnistettavuuteen liittyviä tietoja ei kerätä. Haastattelut nauhoitetaan ja nauhoitetut haastattelut hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyön valmistuttua. Opinnäytetyö julkaistaan Theseus.fi-ammattikorkeakoulujen julkaisuarkistossa.

Haastattelukysymykset käsittelevät lasten kokemuksia, näkemyksiä ja toiveita 4H-kerhotoimintaan liittyen.

Myllymäen 4H-kerhon haastattelut toteutetaan keskiviikkona 14.11.2018 klo 18.00 eli heti kerhon päätyttyä. Haastatteluihin on varattu aikaa noin 20 minuuttia.

Osallistumisenne toisi arvokasta tietoa opinnäytetyöllemme ja Etelä-Saimaan 4H-yhdistykselle. Pyydämme teitä ystävällisesti palauttamaan oheisen suostumuslomakkeen oman kerhosi ohjaajalle 14.11.2018 mennessä. Vastamme mielellämme lisäkysymyksiin, mikäli niitä herää. Kiitämme teitä etukäteen!

Ystävällisin terveisin,

Ronja Laamanen
ronja.laamanen@student.saimia.fi

Anni Udd
anni.udd@student.saimia.fi

Saatekirje, Kasukkala

Hei!

Olemme kaksi sosionomi (AMK) – opiskelijaa Saimaan ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyönä selvitystä lapsilähtöisen 4H-kerhotoiminnan kehittämisestä yhteistyössä Etelä-Saimaan 4H-yhdistyksen kanssa. Selvityksen tarkoituksena on tuottaa tietoa Etelä-Saimaan 4H-yhdistykselle siitä, kuinka 4H-kerhotoimintaa voisi kehittää lasten näkökulmasta Lappeenrannan alueella.

Keräämme aineistoa opinnäytetyöhömme haastattelemalla kuutta eri 4H-kerhoihin osallistuvaa lasta sekä myöhempänä ajankohtana kolmea huoltajaa.

Haastatteluihin osallistuvien henkilöiden henkilötietoja tai muita tunnistettavuuteen liittyviä tietoja ei kerätä. Haastattelut nauhoitetaan ja nauhoitetut haastattelut hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyön valmistuttua. Opinnäytetyö julkaistaan Theseus.fi-ammattikorkeakoulujen julkaisuarkistossa.

Haastattelukysymykset käsittelevät lasten kokemuksia, näkemyksiä ja toiveita 4H-kerhotoimintaan liittyen.

Kasukkalan 4H-kerhon haastattelut toteutetaan torstaina 15.11.2018 klo 18.00 eli heti kerhon päätyttyä. Haastatteluihin on varattu aikaa noin 20 minuuttia.

Osallistumisenne toisi arvokasta tietoa opinnäytetyöllemme ja Etelä-Saimaan 4H-yhdistykselle. Pyydämme teitä ystävällisesti palauttamaan oheisen suostumuslomakkeen oman kerhosi ohjaajalle 8.11.2018 mennessä. Vastamme mielellämme lisäkysymyksiin, mikäli niitä herää. Kiitämme teitä etukäteen!

Ystävällisin terveisin,

Ronja Laamanen
ronja.laamanen@student.saimia.fi

Anni Udd
anni.udd@student.saimia.fi

Suostumuslomake

Lapsilähtöisen 4H-kerhotoiminnan kehittäminen Lappeenrannassa,

Ronja Laamanen ja Anni Udd

Olen saanut riittävästi tietoa kyseisestä opinnäytetyöstä ja olen ymmärtänyt saamani tiedon. Minulla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä ja olen saanut kysymyksiini riittävät vastaukset. Tiedän, että minulla on mahdollisuus keskeyttää osallistumiseni missä tahansa vaiheessa. Suostun vapaaehtoisesti osallistumaan tähän opinnäytetyöhön liittyvään tutkimukseen.

Aika ja paikka

Allekirjoitus

Alaikäisen huoltajan allekirjoitus

Suostumuslomake

Lapsilähtöisen 4H-kerhotoiminnan kehittäminen Lappeenrannassa,

Ronja Laamanen ja Anni Udd

Annan suostumukseni haastattelun nahoittamiseen.

Aika ja paikka

Allekirjoitus

Alaikäisen huoltajan allekirjoitus